

ԼՈՅՍ

ՀԱՆԳԵՍ ԱԶԳԱՅԻՆ

Կը հրատարակուի Չորեքշաբթի եւ Շաբաթ օրերը: Տարեկան գինն է մեկ լիրա օսմանեան, Մեկ քերթը 40 փարա արծաթ: Համակ կամ ո. եւ. ե գրութիւն պետք է ուղղել Առ. Մ. Գալիստանեան Կոստանդնուպօլիս, Մերձան ջարդի Բիւշտի եֆենտի խանի տակ Մ. Կ. Սարգեանի տպարանը:

ԻՆՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 119

1880

ՉՈՐԵՔՇԱԲԻ 10 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ԹԵՐԱԿՈՆԱԿԱՆՔ — ՀԱՅԿԱԿԱՆՔ

Յիշեալ քրդապաշտպան լրագրին անցեալ շաբթուան թիւերէն մէկուն մէջ «Դէր լուր լուր Կէր Եւ լուր» վերնագրով առասպելաձև յօդուածին պարունակութիւնն ընթերցողը հարկաւ տեսան շարժաթ աւուր Թէրճէմանը—Էֆքեարի եւ Փունջի մէջ:

Նպատակ չունիմք, եւ արդարեւ չարժեք ալ այնպիսի դռնհիկ եւ անքաղաքագիտական յօդուածի մը, որ մոլեռանդական տեսակէտով միայն գրուած է, մեր կողմէ պատասխանելու զիջանիլ, որովհետեւ մեր կը փափաքեմք որ Հայ—լրագրութիւնն իր արժանաւոր դիրքը պահէ միշտ, սակայն յիշեալ յօդուածին մէջ ուշադրութեան արժանի կէտ մը կայ, որ հարկաւ մեր ուշադրութենէն չէր կրնար վրիպիլ, եւ ահա ազոր նշխարամբ պատշաճ կը դատեմք փոքրիկ տեսութիւն մ'ընել:

Այդ կէտն անմիջամտութեան վերաբե-

րող իրաւունք մ'է, զոր ունի իւրաքանչիւր տէրութիւն իւր ներքին գործօցը մասին, եւ որ միջադպշին իրաւամբ ալ ընդունուած եւ հաստատուած է:

Ուստի այս տեսակէտով ինչպէս ամեն տէրութիւն, նոյնպէս եւ Բ. Դուռն ալ իրաւունք ունի իւր ներքին գործօցը մասին անկախութիւն վայելելու եւ հետեւաբար միջամտութիւն չընդունելու, զի հարկաւ տէրութեան մը վեհապետական իրաւանցը կը դըպչի եւ որ հակառակ է միանդամայն միջադպշին իրաւանց:

Բայց երբ տէրութիւն մը միջադպշին դաշնադրութեամբ պարտականութիւններ ըստանձնած եւ զանոնք ճշդիւ գործադրելու հանդիսապէս խոստում տուած է, արտաքին միջամտութեան բնաւ առիթ չթողելու համար երկրի մը լրագրութեան պարտքն է տէրութեան օգտին, հասարակաց իրաւանց եւ երկրին բարգաւաճմանը ծառայող յօդուածներով հասարակաց կարծիքն ու գաղա-

փարները լուսաւորել, տէրութեան բարի գիտաւորութիւններն ու նոցա օգուտները բացատրելով, կրօնամոլութեան վնասակար ազդեցութիւնը բեկանելու ջանալով և ճշմարիտ հաւասարութեան փրկարար սկզբունքն ամեն կարգի ժողովրդոց հասկցնելու և ըմբռնել տալու համար օգտակար հրատարակութիւններ ընելով:

Դժուարութիւն չեմք կրել բնաւ հաստատելու թէ Սամանեան մամուլն առհասարակ իր այս նուիրական պարտականութեանը դէմ կը դործէ մանաւանդ, Հայկական խնդրոյ մասին, որ երկու կէտ կը պարունակէ, և որոց կարգադրութիւնը վեհ. Սուլթանն ըստանձնած է միջազգային դաշնագրութեամբ:

Աղանց առաջինն է տեղակոն պիտոյից պահանջմանն համաձայն հարկ եղած բարեօրոշմանն ու բարենորոգումներն իրացնել, և երկրորդ՝ Քուրդերուն և Չէքէզներուն դէմ Հայոց ապահովութիւնն երաշխաւորել:

Բարենորոգմունք գործադրելու պէտքին վրայ հարկ չեմք զդար պնդելու, որովհետեւ վեհ. Սուլթանն արդէն այդ կէտին նկատմամբ կարևոր միջոցներ ձեռք առնելու համար իւր նախագահութեան ներքեւ ստեպ նախարարաց ժողով կը գումարէ և նախարարաց խորհուրդն ալ յաճախ այդ խնդրով կ'բաշխարարէ, և զոր լրագիրք կը ծանուցանէին:

Կը մնայ երկրորդ խնդիրն, որոյ նկատմամբ ևս կըսուէր թէ միջոցներ ձեռք առնելու վրայ է:

Աւստիկ յիշեալ երկու կէտերէն կը բաղկանայ Հայկական խնդիրն, որոյ նկատմամբ չեմք հոսկնար թէ Թուրք մամուլն ինչո՞ւ այնքան կը յուզի, բորբոքեալ երեւակայութեամբ մը բողբոլիւն տարբեր նպատակներ վերագրելու փորձեր կը փորձէ, և վայրագ ցեղերու մոլեռանդութիւնը գրգռելու կաշխատի Հայոց ազգին դէմ, որ երկրին

մէկ կարևոր տարրը կը կազմէ, և ամեն ծանր ու դժուարին պարագայից մէջ առ Օսմանեան տէրութիւնն անժխտելի մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցած է և կը մատուցանէ:

Արդարեւ խիստ ծիծաղելի է տեսնել Թուրք լրագրաց ծանծաղամտութիւնն, որք փոխանակ տէրութեան օգտակար գիտաւորութեանց թարգման կանգնելու, փոխանակ վայրագ ցեղերու զգուշութեան և վեհ. Սուլթանին արդար կամայն համաձայն վարուելու համար յորդոր և հրաւէր կարգաւոր, և հետեւաբար Թուրքիոյ վերակազմութեանը նկատմամբ Բ. Դրան ջանիցը նպաստելու, ընդհակառակն՝ այնպիսի գռեհիկ հրատարակութեանց կը դիմեն և վայրագ ցեղերու մոլեռանդութիւնը գրգռել կը փորձեն, որոցմէ գործնական օգուտ և բարիք մը յուսալը բնաւ ներելի չէ, այնպիսի հրատարակութիւններէ կըսեմք, որոցմէ՝ անցելոյն փորձառութեանն յենելով՝ տէրութեան համար աւելի ծանր դժուարութեան ծագին դուցէ և արտաքին միջամտութիւնք վերստին յառաջ դնեն, որ հարկաւ փափաքելի չէ:

Ուստի Թուրք լրագիրք խմատութեամբ վարուած կը լինին, եթէ արտաքին միջամտութիւն հրաւիրող պարագայից ոյժ տալէ զգուշանան և ջանան միշտ երկրին ու տէրութեան լաւ ծառայութիւններ մատուցանել, միջազգային դաշնագրութեամբ տէրութեան ստանձնած պարտականութիւնները դիւրացընելու աշխատիլ, և հարկ չթողուլ երբէք որպէս զի արեւելեան խնդիր յարուցանելու մէջ չահ ունեցողք իրենց նպատակն յառաջ մղելու համար առատ փաստ ու պատճառներ գտնեն:

Մեք սոյն խորհուրդը կուտամք Թուրք լրագրաց ամենայն համարձակութեամբ, որովհետեւ կրնամք քաջ գիտնալ թէ Բ. Դուռը բնաւ համամիտ չէ նոցա հրատարակութեանցն և թէ վստահութեամբ կը յայտարարեմք

թէ Հայք Օսմանեան տէրութեան կանգուն
մնալուն և բարեօրոշելուն փափաքող են :

ՔԱՐ ԳՈՅԹԱԿՂՈՒԹԵԱՆ

Ալապամայի խնդիր մ'ունէր ատենօք
Սմերիկայի կառավարութիւնն , որ ի հարկին
երբեմն իրը դէնք կը դորձածէր Անգղիոյ
դէմ , նմա մեծ մտահոգութիւն պատճառե-
լով :

Մեր մէջ ալ ճիշդ Ալապամայի խնդրոյն
պէս խնդիր մը կայ , որ կեդրոնական վար-
ժարան անունը կը կրէ , և երբեմն քունէն
յանկարծ կարծենայ ու ապրիմ մեռնիմ
ծաղկի պէս կերևայ և երբեմն ալ կը գոց-
ուի ու կը պահուի :

Մեր ասկէ 3—4 ամիս յառաջ բացառ-
րած եմք թէ կեդրոնական վարժարան ի՞նչ
ըսել է :

Աւասիկ անուն մը՝ որ բնաւ նշանակու-
թիւն չունի :

Սակայն տարակոյս չկայ թէ ասկէ բնաւ
չկրնար հետեիլ որ մեր վարժարանի մը հաս-
տատութեանը դէմ լինիմք . ազգային յա-
ռաջադիմութեան նկատմամբ մեր ոգին և
սկզբունքն արդէն խիստ լաւ բացատրուած
են մինչև հիմա մեր այլ և այլ հրատարա-
կութեամբն ու յայտնած գաղափարներովը ,
որոց անդրադառնալու բնաւ պէտք չեմք
զգար :

Կընդունիմք և խիստ լաւ կը հասկնամք
ինչպէս ամեն թաղի և մերձակայ ու խիստ
հեռաւոր վայրերու՝ նոյնպէս և Ղալաթիոյ
մէջ ալ բարեկարգ և կանոնաւոր վարժարա-
նի մը պէտքն և գոհ եմք որ յիշեալ թա-
ղին մէջ ալ կայ արդէն վարժարան մը , որ
բաղդատմամբ ուրիշ շատ մը թաղերու վար-
ժարանաց՝ քիչ շատ յուսատու վիճակ մ'ուն-
նի , և կրնայ տակաւին մեծ յոյսեր իսկ տալ

մեզի , եթէ այսպէս միակերպ հսկողութիւն
լինի և եթէ յարտաւ ջանքերով շարունակուի,
բայց յիրաւանց՝ բնաւ չեմք կրնար հասկը-
նալ թէ թաղի մը յատուկ կալուածներովն
ազգին ընդհանրութեան համար միջին կար-
գի (կեդրոնական վարժարան ըսելով թերևս
այսպիսի իմաստ մը բացատրուի) վարժարան
մը հաստատեն և առ այս ճնշում և ազդե-
ցութիւն բանեցնեն ի՞նչ ըսել է , և թէ այս-
պիսի փափաք մ'ըստ օրինի՝ ո՞րչափ արդար
է և թէ իբրև խնդիր՝ կրնայ պաշտպանուիլ
իրաւամբ :

Ահա այս կէտն է , զոր մեր չեմք կրնար
հասկնալ , որովհետև Սահմանադրութեան մէջ
չկայ այնպիսի տրամադրութիւն մը որ մեզի
իրաւունք տայ և ըսէ թէ՝ նոյնպիսի փափաք
մ'օրինաց և իրաւանց համաձայն է :

Սահմանադրութեան մեզի տուածն ընդ-
հանուր վարժարանաց նկատմամբ հսկողու-
թեան և իրաւասութեան իրաւունք մ'է ,
զոր կրնամք մեր ուղածին չափ ընդարձակել
և կամ սահմանափակել , բայց չեմք կրնար
մանաւոր թաղի մը իրաւունքներն ընդհա-
նուրին օգտին վերածել :

Մեր ամեն անգամ որ կեդրոնական
վարժարանի գաղափարին միշտ հակառակ
կարծիք յայտնած եմք , պատճառն ահա այս
խորհրդածութիւններն եղած են :

Կընդունիմք և արդէն հրատարակած ու
ցոյց տուած եմք թէ մեզի համար միջին
կարգի և թէ բարձրագոյն վարժարաններ
հաստատեն ամենակարևոր պէտք մ'է , և
առ այդ Հանդիսիս վերջնիկեր թուովն ալ
մերովանն միջոց մը ցոյց տուած և եէտի—
Գուլէի Ս. Փրկչի Հիւանդանոցի վարժարանն
այս նպատակին դորձածելու համար առա-
ջարկութիւն մ'ըրած էինք , որ կը յուսամք
թէ ազգովին ուշադրութեան կառնուի և
այսպէս՝ Ազգին ամենակարևոր և անհրաժեշտ
պէտքերէն մին կը հոգացուի :

Գալով սա կէտին թէ իրաւօճնք է որ կեդր. անտուկն ալ այնպիսի հաստատութեան մը ծախուցը մասնակցի. — մեք կը սեմք, եթէ կը ներէ վիճակը, թո՛ղ մասնակցի, և թո՛ղ մեր Պատրիարքարանի պիւտճէին մէջ յանուն դաստիարակութեան գումար մը յատկանայ. սակայն պէտք չէ որ Պատրիարքարանն իր անհրաժեշտ պարտականութիւնները զանց ընէ և կամ կիսկաատար թողու:

Մեր Պատրիարքարանն, ըսել կողմէ կեդրոնական Վարչութիւնը բաղում աննահանջելի պարտականութիւններ ունի, որոց մին է նաև գաւառները բանիբուն քննիչ—այցելուներ և քարոզութեան համար առաքեալներ զրկելու պարտականութիւնն, որ անհրաժեշտ է, և զոր բացատրելն աւելորդ կը համարիմք:

Ուստի գոհ և խիստ գոհ պէտք է լինիմք, եթէ Պատրիարքարանն իր ստանձնած պարտականութիւնները ճշդիւ կատարէ, և այսպէս՝ եթէ հասոյթը ծախքին բաւէ, թո՛ղ նաև դաստիարակութեան համար գումար մ'ալ յատկանայ նորա պիւտճէին մէջ, և նոյն գումարով տարին մի քանի ուշիմ և ընդունակութեան տէր կարօտ պատանիք բարձր ուսում և գիտութիւն ստանալու համար Եւրոպայի բարձրագոյն վարժարանները զրկուին:

Կարծեմք մեր այս դիտողութիւններն աւելի օգտակար են, քան թէ կեդրոնական վարժարան անուամբ դպրոց մը բանալու դադափարն, որ ինչպէս ցոյց տուինք, իր մէջ դժուարին կէտեր և իրաւանց դպչող պարագաներ կը պարունակէ:

Իսկ հիւանդանոցի վարժարանի դիրքը բարձրացնելու և զայն ընդհանուր Ազգին օգտակար ընելու դադափարին համար հարկ կը համարիմք սա դիտողութիւնն ալ աւելցնել, ինչպէս որ իւրաքանչիւր անհատ պար-

տաւոր է ազգային լուսաւորութեան համար աշխատիլ և իւր նիւթակոն նպաստները մատուցանել, նոյնպէս պարտաւոր է նաև իւրաքանչիւր թաղ ազգային միջին կարգի և կամ բարձրագոյն վարժարանի մը հաստատութեանն ու կանոնաւոր շարունակութեանն համար ամսական նպաստ մը տալ, որմէ յուսամք թէ բաւական գումար մը կրնայ դոյանալ և մեր առաջարկած ձևովն Հիւանդանոցի վարժարանի դիրքը ժամ առաջ բարձրացնելու ծառայել:

Արդ, Ղալաթիոյ կեդրոնական վարժարանի խնդրոյն նկատմամբ Ռ. Յ. Պէրպէրեան, Տ. Էքսէրճեան Էֆ. Ներն և մեք ի՛նչ որ պէտք էր, դրեթէ 5—6 ամիս առաջ Ազգ. ժողովին մէջ խօսեցանք ու փաստաբանեցինք, բայց ժողովը այս մասին իւր որոշումն հապճէպով և կամ որ ճիշդն է ըսել՝ իբր թէ դաստիարակութեան խնդիր լուծած ըլլալու տեսնանօք, փութաց քուէարկել, որոյ հետևանք է ներկայ խնդիրը, զոր Փափաղեան Էֆէնտի հարցապնդմամբ մ'այս անգամ երևան կը հանէ:

Մեր կարծիքն այն է թէ՛ ո՛ր և է խնդիր ելր Ազգ. ժողովոյ առեանը կը ներկայանայ, ո՛ր կողմէ և գայ և ի՛նչ որ ալ լինի, պէտք չէ անոր հապճէպով լուծում տալ, այլ պէտք է սպասել որպէս զի դէմ խօսողք իրենց մինչև վերջին փաստն ըսեն, և հոն խօսելու աղաւորութիւնը կատարեալ կերպով պահուի, և ժողովը ճշման և կամ վայրկեանական տպաւորութեան ներքև հապճէպով որոշում չտայ, որովհետև այս ճանքով միայն կրնան ըստ արժանոյն պաշտպանուիլ ազգային ամեն տեսակ շահեր և իրաւունքներ, որոց պահպանութիւնն Ազգ. ժողովոյ յանձնուած է:

Այս անգամ կեդրոնական վարժարանի խնդիրն, որ ինչպէս ըսինք, մեր մէջ Ալապամայ մ'է, կը յուսամք թէ իր օրինաւոր

լուծումը կատանայ, եթէ Ազգ. Ժողովը բարեհաճի կատարելապէս յարգել խօսելու ազատութիւնն, որոյ մէջ է իր գոյութեան պահպանութիւնը :

ՏՓՂԻՍԻ ԶԱՆՈՒՄ ԱՌԵՈՒԱԾ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՆՊԱՍՏ ՍՈՎԵԼՈՅ

Բազում Տփղիսի Հայ լրագրողներէն մէկուն հետեւեալ նամակը գրած է Մեծ. աղա Առաքել Ծառուբեանցի :

« Ներկայ նամակով ուղարկում եմ ձեր յարգութեան Պետական Բանկի փոխադրական տոմարով 737 ռ. և 30 ռ. ընդամենը եօթն հարիւր վաթսուն և եօթն ռուբլի, որոնք տրամադրուած են համարելով այս գումարի աղբիւրը և նստուակը երկտող գրութեամբ յայտնել :

Իմ կառավարութեան յանձնած նախադրման ընկերութեան բաժանորդ սնդակակիցները նուիրելով 10,000 սուրբ նախ աստուածային ինձ ծախել և ստացուած գումարը նշանակել տաճկահայոց տնտեսական և մտայական լրման : Ներկայ գործում ևս Պ. Նորիի եղբայր և ընկերութիւնը անխղճ չմնայ և մարդասիրական գործին ծառայելու մասնակցութեան՝ անվարձ տեղափոխելով ընծայած նախընտրանք խաղաղականի միջնորդութեամբ՝ Գոթոտէնի գործարանատեղին, ուր ֆունտը 7 կոպէկով ծախելով Պապայ Բունիաթիանցին, ստացայ 700 ռուբլի» :

Յարգւոյ նամակագիրը կը յաւելու թէ մնացեալ 67 ռուբլին ալ զանազան անձերէ հաւաքուած է, և յիշեալ 767 ռուբլին Մեծարգոյ Պ. Գ. Արծրունիին ղրկելով՝ կը խնդրէ որ 500 ռուբլին Ամեն. Ներսէս Արքեպիսկոպոսի Պատրիարքին և մնացեալ 267 ռուբլին ալ Վատարականի ուղեւոր ի նպաստ ղրկէ :

— Բազումի մէջ ալ Մեծարգոյ աղա Ստեփան Մարկոսեանց՝ աղա Սիմէոն Ստեփանիչ Արքեպիսկոպոսի տոթիւ Գանձակեցի մի քանի աղնուտիրտ երիտասարդներէ 118 ռուբլի հաւաքեր է :

— Շուշիի քաղաքային գալուցի բ. դասու աշակերտներէն 22 ռ. և 20 կոպէկ հանքանակեր է յիշեալ գալուցի ուսուցիչ Արգոյ Պ. Յակոբ Զէզգինիձէ :

— 30 ռուբլի ալ Մեծարգոյ Աղա Աւետիք Փանեան հանգանակեր է :

— Լէնկորանէն ալ Արթ. Տ. Ստեփաննոս քահանայ Տ. Ստեփաննոսեանց 100 ռուբլի հանգանակեր է և հանգանակութիւնը կը չարունակէ եղեր :

ԽճԱՊԵՐ ՏԵՐ

Դարացատէր Հայուհեաց ընկերութեան Պօլսոյ մասնաճիւղը, Նոյ. 30 ի լտարանի՝ ոտենախօս է ֆէնտիին յանկարծական տկարութեան պատճառաւ յետաձգումը ժամանակ չունեցաւ աղբարարել, որուն համար ներում կը խնդրէ արգոյ հասարակութենէն, և կը փութայ յայտարարել թէ՛ յառաջիկայ կիրակէ ցարեկ, զեկտ. 14, ժամը 7 1/2 ին կէտիկ փաշայի նորակառոյց վարժարանին սրահը պիտի բանախօսէ Ռ. Լ. Ֆ. Պէտրոսեան, ըստ խնդրանոց բնիկերս թեո՛ւ և Պօլսոյ հասարակութեան, նիւթն ընտրելով «պաշտ մի գաղափարաց աշխարհին մէջ» :

Յուսով է Մասնաճիւղ թէ աղբատէր Տեարք և Տիկնայք պիտի բարեհաճին ներկայ գտնուիլ սոյն լտարանին ի պատիւ ընկերութեան և Առնախօս է ֆէնտիին :

Հոճեցէք Խճապեր Տէր. ներկայիս անկիւն մը Հորհէլ Զեր պաառական թերթին մէջ, որոյ համար ընդունեցէք մեր շնորհակալիւրը :

Մնամք յարգանք

Ի զիմաց Մասնաճիւղիս

Ատենադպիր Ատենուպետ
Սրբաւնէ Սահակեան Նոյեմբ. Ն. Ծաղաղ

1880 զեկտ. 8, կէտիկիւտաշ

Յ. Գ. — Նոյ. 30 թուով տոմարէ ընդունելի պիտի ըլլան իբրեւ մուտք :

Ե Ր Ե Ի Ա Ն

Լրագիրը ոմանք ասկէ առաջ ծանուցին թէ անուանի Մեծայարգ. Պ. Եղեանց էջմիածնայ Վեհ. Ս. Կաթողիկոսին հրաւիրմամբ ըն էջմիածնայ Գէորգեան ճեմարանի տեսուչ անուանուած է :

Երևանէն հասած վերջին նամակներէ կը տեղեկանամք թէ յիշեալ լուրը բոլորովին անհիմն է :

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

Վարչական Խորհուրդն այսօր նիստ ունի
ի Պատրիարքարան :

— Գեր. Մեսրոպ Եպիսկոպոս Եգիպտոս
մէն անցեալ շաբթու մայրաքաղաքս վերա-
դարձաւ :

— Պատր. Գեր. Փոխանորդը նախընթաց
օրը դարձեալ Վսեմ. Ճէվտէթ փաշային ներ-
կայանալով՝ Սեբաստիոյ բանտարկելոց ազա-
տութեանը համար խօսեցաւ :

Ն. Վսեմութիւնն հեռագրով հրաման
ղրկեց Սեբաստիոյ կուսակալին , որպէս բան-
տարկեալներն երաշխաւորութեամբ արձակէ ,
քննութիւնն ու դատաստանը դարձեալ շա-
բուակելու պայմանաւ :

Բանտարկեալք այժմ արձակուած ըլլա-
լու են :

Ն. Գերապատուութիւնը Պետական Խոր-
հրդոյ նախագահ Վսեմ. Սէրվէր փաշային
և Պուլիարաց Գեր. Էկզարքին ալ այցելու-
թիւն տուաւ :

Գոհութեամբ կը տեսնեմք որ Գեր. Փո-
խանորդն իր պաշտօնն աչալըթեամբ կը
վարէ , կարևոր յանձնարարութիւններ ճշդու-
թեամբ և ճարպիկութեամբ կատարելով և
այսպէս իրաւունք կուտայ մեզ ըսելու թէ
սա իր պաշտօնին մարդն է :

— Հաւաստի կերպիւ կը տեղեկանամք
թէ Վարչական բոլոր Խորհրդականք իրենց
ճիւղին վերաբերեալ օրինաց ծրագիրներու
պատրաստութեամբ կ'ըբաղին , զորս առաջին
առթիւ Ազգ. Ժողովոյ պիտի ներկայեն ի քըն-
նութիւն և ի վաւերացումն :

Կը հետեի թէ Ազգ. Ժողովն յետ այսո-
րիկ ազգային ներքին կարևոր խնդիրներով
պիտի զբաղի , որ անհրաժեշտ է , և յոյս ու-
նիմք թէ Երեսփոխան Էֆէնտիք կը բարեհա-
ճին Ժողովոյ նիստերուն ներկայ գտնուիլ :

— Օրթագիւղի Ընթերցասիրաց ընկե-
րութեան Դ. Շըջանի Ա. երեկոյթն այս գի-

շեր տեղի պիտի ունենայ ի Թատեր բարեսէր
ընկերութեան , ի Ժամ 2 1/2 : Սոյն երեկոյթն
արտաքոյ կարգի է , և արդիւնքն յատկա-
ցեալ է ի նպաստ Միացեալ Ընկերութեանց
Հայոց :

Յիշեալ երեկոյթն երկու մասի բաժնուած
է , առաջին մասը բացումն է , զոր պիտի ընէ
Մեծ. Յ. Գուրդէն Էֆ. Իսկ երկրորդ մասը
կը կազմէ Յ. Շիշմանեան Էֆ. ի բանախօսու-
թիւնն , որոյ նիւթ ընտրած է «Հայաստանի
մտաւորական վիճակն ի՞նչ է , և Միացեալ
Ընկերութեանց նորա վրայ ազդեցութիւնն
ի՞նչ եղած է և ի՞նչ կրնայ լինիլ :

Ազգային Ժողովն յառաջիկայ ուրբաթ
նիստ ունի :

Օրակարգին մէջ խիստ կարևոր խնդիր-
ներ կան :

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ

ՏԵՍՁՈՒԹԵԱՆ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՑ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԳՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

Ազգային Կեդրոնական վարչութեան կը-
րօնական գործոց տեսչութեան որոշմամբ
Ամեն. Ս. Պատրիարք հօր շրջաբերականաւ
մայրաքաղաքիս բոլոր ազգային տպագրապե-
տաց ազդարարուած է պաշտօնապէս թէ՛
յետ այսօրիկ ըստ 19րդ յօդուածոյ նոր օ-
րինաց Ազգային վարչական կազմակերպու-
թեան՝ ամեն եկեղեցական մատենից , ինչպէս
են Ս. Աւետարան , Խորհրդատետր Ս. Պա-
տարագի , Ժամագիրք , Շարական , Տաղա-
րան , Տօնացոյց , Ճաշոց , Մաշոց , Սաղմոս ,
եկեղեցական երգոց տետրակք , Սրբազան
պատմութեան և Քրիստոնէական կրօնի վե-
րաբերեալ ամեն տեսակ մեծ ու փոքր գըր-
քերու և այլն , տպագրութեան համար պար-
տին կանխաւ Ազգային Կեդրոնական վարչու-
թեան կրօնական գործոց տեսչութեան կող-
մանէ արտօնութիւն ստանալ , և ապա ար-

պաշտօնական ձեռնարկել և ի վաճառ հանել :

Սոյն պաշտօնական ծանուցմամբ կարելի էր կը համարիմք ծանուցանել մեր պօլսեբնակ և գաւառաբնակ եկեղեցականաց և համայն աղդայնոց թէ՛ կրօնական տեսչութեան կողմանէ չլաւերացուած այս տեսակ թէ՛ եկեղեցական և թէ՛ դասական գրքեր շրջաբերականիս թուականէն սկսեալ անվաւեր և անընդունելի պիտի համարուին :

4 դեկտ. 1880

Ա. Զ. Դ.

Մեծ. Յ. Կիւմէեան էֆէնտիի կենսագրութիւնը պատճառաւ մը այսօր չկրցինք հրատարակել. ուստի շաբաթ օրը :

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

ՄԱՍՆԱԽՈՐ ԱԶԴԻ

Առ Ս. Փ. — Համբուաւոր հարցադառններուդ քիչ մը մէջտան տուր, որովհետեւ շատին համը հոտը կը վախի և ստամոքսի անախորժ կուգայ :

Առ Յ. Ս. — Քեզի ըսի որ փետիդ հետ ունեցած խնդիրդ անուշ տեղը կապէ. մտիկ չ'ըրիր և ահա զըլինին խալտիս եկի փշաղներու խորհրդոյն հետեւելով՝ անդադրուիս բլլալուդ պտուղը վայելցիր հիմա : Նրանի՛ թէ քեզի և քեզի պէսներու դաս մը ըլլար :

Առ Վ. Վ. Մ. — Կէտիկ—փաշայի թաղը ոչ էնկիւրիէ և ոչ ալ Աֆիօն—Ղարսէֆաար. ուստի տեղդ խեղճ նստէ, եթէ ոչ խալտիսդ գլուխդ կանցնի :

Ա. Ս. Կ. Ե. Ա. Ն. Կ. Ե.

(Փոր կշտոյնելու հանձարեղ գիւտ մը)

3—4 ընկերներ Մոսկուայի մէջ օթէլ մը երթալով կուշտ ու կուռ և լաւ մը ուտել խմելէ ետեւ :

Իբր թէ կերակուրներուն շատ հաւնած ձեւայնելով՝ մօտակայ փողոցի մը մէջ բնակարանի մը անուն կուտան և կ'ըսեն օթէլին տիրոջը որ ամեն տաւու իրիկուն իրենց համար կերակուր ղրկէ, և իրենք կերածնուն ստակը չվճարելով՝ կը մեկնին :

Յաջորդ օրը ծառան ապսպրուած տեղը կերակուրները կը տանի, սակայն կը հասկնայ որ մարդը հագուած և միւրտ կարծուած մարդիկներն անկաւ տի ոկրամունքը են եղեր :

* * *

Վրաստանի կողմերն հայ—բաղանայի կերպարանքով մէկն իր սիրուհւոյն այցելութիւն տուած միջոցին՝ օծիբը ձեռք տալով՝ փառաւոր ծեծ մը ճաշակելէ ետեւ՝ հաղիւ թէ շունչն իր միւս սիրուհւոյն տունը կ'առնէ, ուր անշուշտ իրեն համար մը խիթարութիւն գտնելու յուսով. սակայն չարածի բողբոջն հան ալ զինքը կը հալածէ, ինչպէս որ ոստիկանութիւնն ալ կը հալածէ մեծապտուի հաւասարութիւն գործողներն, որ հարկաւ պատուաւոր մարդիկներ են :

* * *

Ներսիսատրդին մէկը ճանքան տջքերը վեր տընկած սաղմն պուլլան դադած ստենը՝ համբաւաւոր աստղաբաշխն պէս առջևի փոսը չտեսնելով՝ թէքէր մէքէր կը խախտին :

Իրեն հասակակից մէկը, որ ակոնատես եղած էր, կ'ըսէ, է՛հ, բարեկամ, ինչաւ կը խախտիր, հոս տղազրական տեսուչ չկայ :

* * *

Հետաքրքիր օրիորդին մէկը, որ միանգամայն քաղաքականութեան վրայ ալ կարծիքներ կը յայտնէր, իրեն բարեկամ երիտասարդի մը կը հարցնէ թէ՛ միւսիս, դուք որ Պէրլինի դաշնադրութեան վրայ սքանչալորներէն էք, ըսէք, կաղաչեմ, ինչ որոշ արդիւնք ունեցաւ :

— Ինչ կըսէք, օրիորդ, միթէ քիչ բան է, տեսէք այնպիսի քաղաքներու տնտեսներ սորուեցանք, որ եթէ 40 տարի աշխարհագրութիւն դաս տանէինք, այսչափ անուն միտքերնիս պիտի չմտար :

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

Վախճանեալ Սրապեան Պաղտատար աղայի գրաւաճառութեան խանութն, որ ի Մէրճան չարչը թիւ 33, Աշճեան Պ. Յովհաննի անցած ըլլալով, կը ծանուցանէ թէ ամեն տեսակ գրքեր կը ծախուին յիշեալ խանութն, ուր և գալոյցական պիտոյից վերաբերեալ ամեն տեսակ յանձնարարութիւնք ևս կընդունուին:

5—4

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ՀՌԶԱԿԱՒՈՐ ՈՃԻՐՔ

ՍԷՆ ԺԷՐԱՆ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

Հեղինակ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻԻՄԱ

Թարգմանիչ Մ. Յ. Մէլիքեան

Հրատարակէ՛ւ Ս. Ղ. Պարտիզանեան

Սոյն հետաքրքրական պատմութիւնը Հայրենիքի խմբագիր Մ. Յ. Մէլիքեան էֆէնտիի թարգմանութեամբ 'ի լոյս ընծայեալ ըլլալով, կը ծախուի Ս. Ղուկասեանի գրատունը և ուրիշ գրաւաճառաց քով ի գին 6 դրուշ:

ՄԵՍՍՊԱՏԻՒ ՄՈՒՐԱՅԿԱՆՆԵՐԸ

Դրեց Յ. Յ. Պարոնեան

Հրատարակէ՛ւ Ս. Ղ. Պարտիզանեան

Ազգային ժամանակակից վէպ մ'է, որ տեսար առ տետր սկսած է հրատարակուիլ, երրորդ տետրը իւրոյ ընծայուած ըլլալով, կը ծախուի գրաւաճառ Ս. Ղուկասեան և Ֆրէնկեան գրատունները, սուճի Պօղոս աղայի խանութը և լրագրաւաճառներու քով ի գին 40 փարայ:

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՅՑ

1884

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ԴԻՆ 100 ՓԱՐԱ

ՅՕՐԻՆԵԼ ՅԵՐԵՄԻԱ ՔԱՀԱՆԱՅԷ ԽԱՍԳԻՒՂԻ

Ս Ե Պ Հ Ա Կ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Ս. ՔՐԿԶԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՅԻ ՀԱՅՈՅ

ՏՊԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

Պարտիզանեան

Վիճակագիր ատելութեանց. — Հայրապետութիւն Հայոց. — Հայաստան աշխարհ կամ Արմենիա. — Օսմանեան միջազգային թրդթատարութիւնք. — Ժամանակացոյց սուրհանդակաց Օսմանեան միջազգային թրդթատարութեանց. — Եւրոպական նամակատունք ի Կ. Պօլիս. — Յուդակ գնոց թրդթատարութեանց և հեռագրութեանց Եւրոպական և Ասիական քաղաքաց թուրքիոյ. — Սակագին հեռագրի ըստ նոր կարգադրութեանց միջազգային թելերու. — Ընկերութիւնք չոգեչարժ նաւարկութեան, ինչպէս են, Եգիպտական (Խալիլիէ). — Մախսուսէ. — Աւստրո-Հունգար Լոյա. — Մէսածրի Մարիթիմ. — Բաքէ էնէ և ընկերութիւն. — Ռուսական ընկերութիւն. — Ընտանեկան գեղարան:

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ
Հ. Ե. ԳԻՄԱՔՍԵԱՆԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ԳԱՓԱՄԱՃԵԱՆՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԻՔԱՅԷԼ ՍԱՐԳԵԱՆ
Մէրճան չարչի Րիշտիէֆ. խանի տակ թիւ 20